I. Az azeri üggyel kapcsolatos újabb kérdések

Az azeri gyilkos kiadása kapcsán kialakult feszült helyzetben a magyar kormány azt hangsúlyozza, hogy mindenben a nemzetközi jog irányadó szabályai szerint jár el. Jogászként nagyon fontosnak tartom, hogy a nyilvánosság – politikai meggyőződéstől függetlenül – világosan ismerje az ügyben irányadó nemzetközi és magyar jogszabályokat. Ezeket ismertettem tegnapi (szeptember 3.) sajtóközleményemben, egyebek között rámutatva, hogy az alapul fekvő nemzetközi egyezmény 12. cikke lehetővé teszi, hogy a „fogadó ország" kegyelemben részesítse az oda átszállított, egy másik részes állam bírósága által szabadságvesztésre ítélt személyt. Az ATV ma reggeli műsorában Jávor Benedek, az LMP képviselője úgy nyilatkozott, hogy Azerbajdzsán a 12. cikkhez olyan tartalmú fenntartást fűzött, amely alapján az azeri államnak Magyarország hozzájárulását kellett volna kérnie ahhoz, hogy Safarovot kegyelemben részesítse. Álláspontom szerint Azerbajdzsán hivatkozott fenntartása nem értelmezhető így. A normaszöveg angolul a következő:

Declaration contained in the instrument of ratification deposited on 25 January 2001 - Or. Engl.

In accordance with Article 12, of the Convention, the Republic of Azerbaijan declares that decisions regarding the pardons and amnesties of sentenced persons transferred by the Republic of Azerbaijan should be agreed with the relevant competent authorities of the Republic of Azerbaijan.

Ennek magyar fordítása:

Az Egyezmény 12. Cikke szerint az Azerbajdzsáni Köztársaság kijelenti, hogy az Azerbajdzsáni Köztársaság által átszállított elítélt személyek vonatkozásában adott közkegyelemre vagy egyéni kegyelemre vonatkozó döntésekhez az Azerbajdzsáni Köztársaság megfelelő hatóságainak hozzá kell járulniuk.

A szövegből – álláspontom szerint – egyértelműen az következik, hogy Azerbajdzsán részéről itt egy egyoldalú fenntartás történt, amely a nemzetközi jogban nem feltételez, és nem eredményez kölcsönösséget, így az adott esetben Azerbajdzsán nem volt köteles Magyarország hozzájárulását kérni a Safarovnak adandó kegyelemhez. (Jogi értelemben legalábbis ez a helyzet, más kérdés az erkölcsi, politikai, diplomáciai jellegű kötelezettség).

Magyarország (sajnos) nem tett hasonló fenntartást az Egyezményhez, így erre sem hivatkozhatunk. Mindebből az is következik, hogy helytelen az az álláspont, miszerint ha Safarov Magyarországra visszatér, akkor a büntetése végrehajtása itt folytatható. (Ennek a - szerintem alaptalan – véleménynek pedig Lomnici Zoltán adott hangot az MTV1 ma reggeli műsorában.) A büntetés végrehajthatósága ugyanis a jogszerű kegyelmi döntéssel megszűnt, így Magyarország sértene nemzetközi jogot egy ilyen cselekvéssel. Összességében: fenntartom azt a tegnap közzétett jogi álláspontomat, amely szerint Azerbajdzsán nem sértette meg az irányadó jogszabályt, amikor Safarovnak kegyelmet adott, s ezt úgy lehetett volna elkerülni, ha Magyarország – tekintettel az ügynek az azeri-örmény konfliktusból eredő közismert, sajátos összefüggéseire - (írásos) garanciát kér arra, hogy a 12. cikket az Azeri állam nem alkalmazza, azaz polgárát nem fogja kegyelemben részesíteni.

Az eset jogszabályi hátterének részletes bemutatását nem azért tartom szükségesnek, mert híve lennék az öncélú, gyakran száraz és unalmas „jogászkodásnak", hanem azért, mert meggyőződésem szerint Magyarországon minden közügy tekintetében sokkal nagyobb átláthatóságra lenne szükség, amelynek része, s alapja az adott eljárásra vonatkozó eljárási és anyagi jogszabályok bemutatása, az azokra történő hivatkozás. Ez az alapfeltétele annak, hogy valódi jogállamiságról beszélhessünk, akár ebben az ügyben, akár a közpénzek elköltése, közpénzek pályáztatása, földbérleti pályázatok ügyében, vagy számos további területen. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az egyes jogszabályok értelmezéséről ne lehetne a nyilvánosság előtt vitát folytatni, hiszen ez helyes és természetes.

II. Az ír gázoló ügye – hasonlóságok és különbségek

Az azeri ügy sommázata jogi szempontból: egy Magyarországon emberéletet kioltó személy sem itt, az elkövetés országában, sem hazájában nem tölti le a neki járó büntetését. Pontosan ugyanez a helyzet alakult ki a Leányfaluban két kisgyermek életét – ámokfutásszerű autóvezetésével – kioltó ír állampolgár esetében. Mi több, az utóbbi ügyben két Európai Uniós tagállam érintett az ügyben, így az együttműködés, a kölcsönösség és a bizalom alapkövetelmény lenne. Az Európai Uniós bűnügyi, igazságügyi együttműködés lényegéből következne, hogy a Magyarországon két magyar gyermek életét kioltó ír személy ügyét ugyanúgy kellene kezelni (Írországnak is), mintha Írországban oltották volna ki bűncselekménnyel ír gyermekek életét. Azaz: a bűnt büntetésnek kellene követnie, nem alakulhatna ki olyan helyzet, hogy súlyos bűncselekmény az Európai Unión belül büntetlenül marad, mert egyik vagy másik tagállam így vagy úgy kibújik az „add ki a bűnelkövetőt, ha nálad van. vagy büntesd meg te!" alapelve alól. Az ezzel kapcsolatos részletes álláspontom megismerhető a Morvai Krisztina videó-sajtótájékoztatója az azeri átadási ügy és az Ír gázoló ügye kapcsán – című anyagból, amely megtalálható honlapomon: www.morvaikrisztina.hu

Ezúton szeretném megköszönni a szerkesztőségeknek, hogy ebben a szakmai kérdéskörben eltekintenek a pártpolitikai szempontokból és ismertetik jogi álláspontomat.

Declaration contained in the instrument of ratification deposited on 25 January 2001 - Or. Engl.

In accordance with Article 12, of the Convention, the Republic of Azerbaijan declares that decisions regarding the pardons and amnesties of sentenced persons transferred by the Republic of Azerbaijan should be agreed with the relevant competent authorities of the Republic of Azerbaijan.